

Õiguskantsler

Teie 21.05.2015 nr

Meie 24.07.2015 nr 6-1/150714/1503267

Vastus

Mehitamata õhusõidukite käitamine

Austatav []

Pöördusite õiguskantsleri poole avaldusega, milles palusite kontrollida mehitamata õhusõidukite käitamise regulatsiooni vastavust põhiseadusele.

Mehitamata õhusõidukite käitamise tingimused on sätestatud majandus- ja taristuministri 26.03.2015 määruse nr 24 „[Riigisisesed lennureeglid ja erandid ning erisused komisjoni rakendusmääruse\(EL\) nr 923/2012 sätestatud lennureeglitest](#)” (edaspidi: *lennureeglite määrus*) §-s 7. Selle sätte lõike 2 järgi on Lennuameti ühekordne luba nõutav, kui mehitamata õhusõidukit soovitakse lennutada mittekontrollitavas õhuruumis kõrgemal kui 500 jalga maa- või veepinnast, kontrollitavas õhuruumis ja lennuinfotsoonis. Luba pole nõutav, kui mehitamata õhusõidukit soovitakse lennutada mittekontrollitavas õhuruumis madalamal kui 500 jalga (lennureeglite määruse § 7 lg 1). Riigilõivuseaduse § 168 kohaselt tuleb Lennuameti ühekordse loa taotluse läbivaatamise eest tasuda riigilõivu 32 eurot.

Olete oma avalduses leidnud, et absoluutne loa taotlemise nõue kõigil lennureeglite määruse § 7 lõikes 2 toodud juhtudel ei ole proportsionaalne, kuna ei arvesta konkreetse mehitamata õhusõiduki tüüpi ja eripärasid (nt kaalu); samuti on määruuses toodud n-ö loakohustuslik piirkond Teie arvates liiga ulatuslik. Teatud juhtudel võiks mehitamata õhusõidukeid Teie hinnangul käitada ka ilma selleks Lennuametilt luba taotlemata. Samuti viitate, et igakordseks lennutamiseks loa taotlemisel tasuda tulev riigilõiv muudab õhusõidukite lennutamise kulukaks.

Mis puudub Lennuameti loa eest tasuda tulevasse riigilõivu, siis on Lennuamet selgitanud, et praktikas väljastatakse nimetatud lube kehtivusega kuni üks aasta, s.t ka riigilõivu tuleb tasuda mitte iga lennutuskorra puhul, vaid kord pikema perioodi (kuni aasta) vältel.¹ Loa kehtivusajal tuleb aga igakordne loakohustuse eeldustele vastav mehitamata õhusõiduki käitamine Lennuametiga kooskõlastada. Õiguskantsler nendib siiski, et käesoleval ajal ei ole teave loa taotluse läbivaatamise eest tasuda tuleva riigilõivu ning loa kehtivuse kohta Lennuameti kodulehel kuigivõrd hõlpsalt leitav, vaid on toodud Lennuameti kodulehe uudisvoo 2015. aasta aprilli uudiste all. Õiguskantsler teeb Lennuametile ettepaneku lisada kõnealune teave ka

¹ Vt teave Lennuameti kodulehel: <http://www.ecaa.ee/index.php?id=202725&highlight=mehitamata>.

Lennuameti kodulehe alamlehele, mis käsitleb mehitamata õhusõidukite käitamist ning kuhu on kogutud ka muu asjakohane informatsioon.

Mis puudutab sisuliselt neid juhte, kus lennureeglite määrus näeb ette kohustuse taotleda mehitamata õhusõiduki käitamiseks Lennuameti luba, siis puuduvad õiguskantsleril erialaspetsiifilised teadmised ning sisuline pädevus hindamaks, kui ulatuslik peaks olema kõiki asjaolusid arvestav ning piisavat ohutust tagav loakohustuslik kontrollitav õhuruum või lennuinfotsoon. Samal põhjusel ei saa õiguskantsler võtta seisukohta küsimuses, milliseid konkreetseid (nt millises kaalukategoorias) mehitamata õhusõidukeid peaks neis piirkondades ja kõrgemal kui 500 jalga saama lennutada ilma Lennuameti loata. Neis küsimustes on normi kehtestajal küllaltki ulatuslik kaalutlusruum, kus tuleb ühelt poolt tasakaalustada erinevaid ohutuskaalutlusi ning teisalt isikute huvi tegelda mehitamata õhusõidukite lennutamisega. Regulatsiooni põhiseaduspärasust saaks kahtluse alla seada üksnes osas, milles kehtestatud normid väljuvad ilmselgelt kaalutlusruumi piirest.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist kinnitati õiguskantslerile, et nad on mehitamata õhusõidukite regulatsiooni kitsaskohtadega, sh loakohustuse probleematikaga kursis, ning et ministeeriumis on hetkel välja töötamisel eelnõu, mis mehitamata õhusõidukite lennutamise nõudeid täpsustab. Seejuures analüüsitakse ka seda, kas ja milliste õhusõidukite lennutamise puhul võiks loakohustuse lõdvendamine olla põhjendatud. Ministeeriumist selgitati ka, et eelnõu väljatöötamise raames plaanitakse ära kuulata ka huvigruppide arvamused. Selles osas on soovitan Teil edaspidi suhelda Priit Rifkiga (priit.rifk@mkm.ee), kellega Te ka varem ühenduses olete olnud.

Arvestades seda, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis on mehitamata õhusõidukite käitamist puudutav detailsem regulatsioon juba välja töötamisel, ei asu õiguskantsler hetkel hindama, kas kehtiva regulatsiooni näol on tegemist ilmselgelt lubatava kaalutlusruumi piire eiravate ebaproportsionaalsete reeglitega. Õiguskantsler palub ministeeriumil siiski valmiva eelnõu ka endale tutvumiseks saata.

Selle tõdemuse valguses lõpetab õiguskantsler Teie avalduse alusel algatatud menetluse. Loodetavasti on kirjas toodud selgitustest siiski mõnevõrra abi isegi siis, kui kirjas toodud järeldused täienisti Teie ootustele ei vastanud.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Merike Saarmann 6938414
Merike.Saarmann@oiguskantsler.ee